

Beslut som fattas av människor

På våren publicerades en jämförelse av antibiotikaresistens hos zoonosbakterier för nästan alla EU-länder. Det var många som inte lade märke till nyheten och somliga kanske inte tyckte att det ens var en nyhet eftersom resistensläget i Finland var likadant som under tidigare år.

Det goda resistensläget i Finland är ett resultat av ett långvarigt och klokt veterinärbete. Jag är bekymrad över situationen som snabbt kan förvärras.

Det förvärrade antibiotikaresistensläget i världen är en av de viktigaste faktorerna som riskerar vårdresultatet av infektionssjukdomar hos människor och djur. Vanliga infektionssjukdomar kan återigen bli dödliga. På 1940-talet fick veterinärer och läkare tillgång till antibiotika. Veterinärbetet var annorlunda utan dessa mediciner.

Finland var bland de första länderna i världen som stadgade att endast veterinärer kan utfärda recept på antibiotika för vård av djur. Så har man beslutat och det är bra. Veterinärer utmanas dock varje dag att lämna antibiotika till klienter för säkerhets skull. Under vissa förutsättningar är detta möjligt, även om man borde överväga saken allvarligare.

I många länder är antibiotika varor som kan köpas efter eget gottfinnande utan veterinärbedömning. Det finns många länder där man inte skulle vilja bli intagen på sjukhus eftersom multiresistenta sjukhusbakterier utgör ett hot mot även de enklaste kirurgiska ingreppen.

Effekten av antibiotika som ges till djur på zoonosbakterieresistens hos människan är tydlig och kan ses i två jämförelser mellan EU-länder. Resistensuppföljningen är en jämförelse av material från olika länder som sammanställts av Europeiska myndigheten för livsmedelssäkerhet EFSA. Den andra jämförelsen gäller antibiotikaanvändning och har publicerats av Europeiska läkemedelsmyndigheten EMEA. Även om det finns jämförelser för bara några år, kan man emellertid utläsa att läget är värre i länder som använder mycket antibiotika till djur. Till exempel är kampylobakterier isolerade ur fjäderfä i Spanien nästan alltid multiresistenta. Även i Holland är resistensläget dåligt och man har ställt upp höga mål för att minska användningen av antibiotika till djur. Danmark har goda uppföljningssystem och anvisningar för antibiotikaanvändning, men användningen är stor. Det finns information och man vidtar åtgärder men det finns ännu inga bevis på att läget skulle bli bättre.

Resistensläget i Finland är ännu förhållandevis bra, men användningen av antibiotika har ökat jämnt under de senaste åren. Det är helt säkert att resistensen kommer att öka även hos oss om vi inte kan minska användningen. Det handlar inte om naturkrafter. Vi behöver lösningar.

Strukturella förändringar har skett inom husdjurshållning. Ett exempel på detta är kalvuppfödning i tre faser, där infektionstrycket i småkalvsfasen är så stort att man tvingas använda antibiotika. Effektiviteten ska inte hindras, men uppfödningförhållandena ska utvecklas så att djuren inte insjuknar i infektionssjukdomar och behöver antibiotikamedicineringar medan de är unga. Veterinärerna är experter inom infektionssjukdomar och förebyggandet av dessa. Vi måste medverka för att uppnå bättre lösningar. Produktionskedjan för finländsk broiler är ett bra exempel: man har inte behövt vaccinera broilrar i produktionsled eller vårda dem med antibiotika eftersom sjukdomsläget och produktionshygien är goda. Den finländska veterinärkompetensen vid broileruppfödning har erkänts även internationellt.

Det handlar om beslut som fattas av människor. Inget konstigare än så.

Tuula Honkanen-Buzalski
professor, avdelningsdirektör, Evira till den 31 augusti